

خطراتی
از استاد
امیرناصرکاتوزیان

صفحه ۳

سه‌شنبه ۶ آذر ماه ۱۴۰۳ سال دوم شماره ۸۴ قیمت: ۵/۰۰۰ تومان

اساس سیاست تجاری ترامپ:

هیچ تجارتی رایگان نیست

دکتر فرشید فرحناکیان
آموزگار حقوق تجارت

رشد یک حق مسلم نیست، بلکه موهبتی است که باید قدردانش بود و آن را پاس داشت. اگر چرخه فضیلتی که اقتصاد آمریکا را پیش می‌برد معکوس شوند سیاست‌های مسموم ریشه‌دار خواهند شد. کسی نمی‌داند که سیاست‌های یک رئیس‌جمهور تا چه اندازه باید بد باشند تا فروپاشی آغاز شود. شاید نقطه عطف فردا یا حتی چهار سال آینده آشکار نشود. اما هر اشتباهی که سیاستمداران مرتکب می‌شوند بروز آن را جلوتر می‌کشاند.

پیروزی خیره‌کننده دونالد ترامپ او را به پرمناقشه‌ترین رئیس‌جمهور پس از فرانک دی روزولت تبدیل کرد.

چهل و پنجمین رئیس‌جمهور آمریکا پس از شکست کاملاً هریس؛ آن‌هم با فاصله زیاد، در جایگاه چهل و هفتمین رئیس‌جمهور نشست. این حقیقت که ترامپ از زمان ریاست‌جمهوری گروور کلیولند در سال ۱۸۹۲ اولین رئیس‌جمهوری است که در دو دوره با فاصله از هم به ریاست‌جمهوری می‌رسد حق مطلب را در مورد او بیان نمی‌کند. درواقع او یک عصر سیاسی جدید را هم برای آمریکا و هم برای کل دنیا تعریف می‌کند. عصر ترامپ از برخی جهات بسیار مدرن است. تحولات فناوری و تقسیم‌بندی‌های رسانه‌ها چنین وضعیتی را در زمانی امکان‌پذیر کرده‌اند که به‌دشواری می‌توان قانون را از سیاست و سیاست را از اقدامات نمایشی متمایز کرد. اما عصر او دوران بازگشت به آمریکای قدیم نیز هست. در گذشته، جنگ علیه فاشیسم روزولت را به این نتیجه رساند که کمک به برقراری نظم و رشد اقتصادی جهان به نفع کشور خواهد بود. آمریکا در آن زمان به مهاجران روی خوش‌نشان نمی‌داد، تجارت را تحقیر می‌کرد و نسبت به مشارکت خارجیان بدبین بود. این دیدگاه در دهه‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ به عصر تاریکی انجامید.

اکنون آمریکا می‌تواند آن دوران را تکرار کند. پس از پیروزی در انتخابات روز دنیا زیر پای ترامپ قرار گرفت. او برنده یک رسالت شد و کنترل لازم بر واشنگتن برای اجرای آن را به دست آورد. او در انتخاباتی بسیار ظریف توانست نظر بسیاری از ایالت‌های اصلی را جلب کند. به لطف تغییر دیدگاه ایالت‌هایی مانند فلوریدا، نیوجرسی و نیویورک که در گذشته همیشه ثابت‌قدم بودند، ترامپ توانست آرای طرفداری را کسب کند. همان‌گونه که از نظرسنجی‌ها برمی‌آید، اکثر لاتین‌تبارها از او حمایت کردند. حتی زنان که هریس انتظار داشت به او رأی دهند به سمت ترامپ گرایش پیدا کردند. پیروزی او با حضور جمهوری‌خواهان در سنا و کاخ سفید تکمیل می‌شود. دموکرات‌ها وقت دارند به این بیندیشند که در کجا اشتباه کردند. پاسخ ساده است: در همه‌جا. نظرسنجی‌های پی‌درپی بیان می‌کنند که آمریکا در دوران ریاست‌جمهوری جو بایدن مسیر اشتباهی

در پیش گرفته بود. رأی‌دهندگان هرگز او را به خاطر اوج‌گیری تورم در تابستان ۲۰۲۱ نمی‌بخشند. دولت بایدن فرهنگی را ترویج می‌کرد که با دیدگاه بسیاری از آمریکایی‌ها همخوانی ندارد. ترامپ در کارزارهایش از همین موضوع بهره برد. از همه مهم‌تر، رأی‌دهندگان سراسر کشور از این خشمگین بودند که دموکرات‌ها نتوانستند جلوی کسانی را بگیرند که به شکل غیرقانونی از مرزهای

آفتاب‌حوری

وارد عمل خواهند شد. آن‌ها در کمترین حالت مجبور می‌شوند بودجه دفاعی خود را افزایش دهند. اگر آن‌ها نتوانند به‌اندازه کافی سلاح‌های متعارف جمع کنند ممکن است همانند بریتانیا و فرانسه به سراغ تسلیحات اتمی بروند.

بخشی از نفوذ جهانی آمریکا به خاطر الگو بودن آن است. رهبران آن در سیاست‌ها و اقدامات بین‌المللی به عواقب کار توجه می‌کنند. تعداد دفعاتی که آن‌ها از مقررات پیروی می‌کنند بسیار بیشتر از دفعات شکستن آن‌هاست. این موضوع ممکن است در دولت ترامپ برعکس شود. پیروزی او الهام‌بخش مقلدان در سایر نقاط خواهد بود. ژائیر بولسونارو در برزیل دو سال پس از پیروزی ۲۰۱۶ ترامپ برنده انتخابات شد. به نظر می‌رسد که مارین لوپن، رئیس‌جمهور سال ۲۰۲۷ فرانسه باشد. روحیه عوام‌گرایی ملی‌گرایانه که پس از سال ۲۰۲۰ کم‌رنگ شده بود ممکن است از نو احیا شود. باید مدتی بگذرد تا اثرات کامل پیروزی ترامپ نمایان شوند. آمریکا همچنان قدرت برتر خواهد بود. اقتصادش حداقل در زمان حال حرف اول را می‌زند، هوش مصنوعی در اختیار دارد، ثروتمند است و نیروی نظامی آن نظیر ندارد، هرچند ارتش آزادی‌خواه خلق چین بخواهد به آن برسد. بدون تردید ترامپ می‌گوید مشکلات موجود مشکل جهان هستند نه آمریکا. مردم آمریکا می‌توانند بدون فشار مسئولیت‌های خارجی به زندگی ادامه دهند، اما تجربه دو جنگ جهانی و فروپاشی تجارت در دهه ۱۹۳۰ نشان می‌دهد که موضوع به این سادگی نیست. شاید آمریکا تا چند سال بتواند عملکرد خوبی داشته باشد؛ اما در نهایت، جهان خود را به آن می‌رساند.

طرح دونالد ترامپ؛ رئیس‌جمهور منتخب، برای اعمال تعرفه بر همه کالاهای خارجی، به نظریه اقتصادی متکی است که تفکر جریان اصلی اقتصاد را در مورد اینکه چه چیزی باعث کسری تجاری مزمین ایالات‌متحده می‌شود و اینکه برای کاهش آن‌ها می‌توان یا باید انجام داد، به چالش می‌کشد. در بیشتر ۴۰ سال گذشته، ایالات‌متحده بیش از صادرات محصولات خود به خارج از کشور، اقدام به واردات کالاها از کشورهای دیگر کرده است. بر این اساس، بسیاری از اقتصاددانان می‌گویند که کسری‌های تجاری ناشی از این رویه موجب از دست رفتن بیش از ۵ میلیون شغل در کارخانه‌ها از اواخر دهه ۱۹۹۰ شد.

توضیح استاندارد برای کسری مزمین، آمریکایی‌ها را به خاطر زندگی فراتر از توانایی‌هایشان با مصرف بیش از تولیدشان سرزنش می‌کند. نرخ پس‌انداز شخصی ایالات‌متحده کمتر از نصف آن چیزی است که در اوایل دهه ۱۹۹۰ بود و کسری بودجه دولت نیز بسیار بزرگ‌تر است که در نتیجه، از ارزیابی بیان‌شده حمایت می‌کند. اما در مقابل این دیدگاه، دیدگاه دیگری نیز وجود دارد که توسط مایکل پتیس؛ یکی از افراد کهنه‌کار وال‌استریت، حمایت می‌شود. طرفداران این دیدگاه بدیل، معتقدند که سیاست‌های صنعتی که مازاد تجاری را در کشورهایی مانند چین ایجاد می‌کند، علت اصلی کسری بودجه ایالات‌متحده است. به‌زعم آنان، چین و سایر قدرت‌های صادراتی بیشتر مازاد خود را در خزانه‌داری، سهام، اوراق قرضه و املاک و مستغلات ایالات‌متحده سرمایه‌گذاری می‌کنند. این امر ارزش دلار را بالا می‌برد و در نتیجه، صادرات ایالات‌متحده را برای خارجی‌ها گران‌تر و واردات را برای آمریکایی‌ها ارزان‌تر کرده و در نتیجه، به دنبال خود شکاف تجاری را تقویت می‌کند.

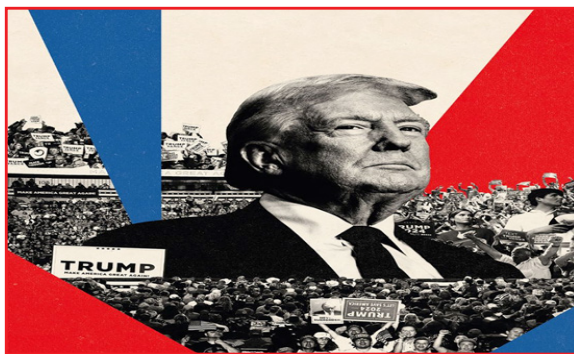
پتیس ۶۶ ساله، در مصاحبه‌ای گفت: «عدم تعادل بسیار بزرگ‌شده است، درست مانند دهه‌های ۱۹۳۰ و ۱۹۷۰ که به‌نوعی باعث ایجاد این تجدیدنظر واقعی در مورد تجارت شد. درک روزافزونی وجود دارد که بسیاری از آنچه در ۲۰، ۳۰ سال گذشته گفته‌ایم، منطقی نیست». پتیس که مشاور مالی دولت‌های مکزیک و کره جنوبی نیز بوده است، از معدود متفکران اقتصادی است که از نفوذ در هر دو تیم ترامپ و بایدن برخوردار است.

ادامه در صفحه ۵

جنوبی می‌گذشتند. خطاهای این حزب با پنهان کردن ضعف جسمانی بایدن چند برابر شد. وقتی هم که جایی برای انکار باقی نماند آن‌ها فرصت نداشتند فرد مناسبی پیدا کنند که بتواند ترامپ را شکست دهد. تحول عمیق دیگری نیز اتفاق افتاد. برخی از مردم در سال ۲۰۱۶ برای تسلی خاطرشان می‌گفتند که ریاست‌جمهوری ترامپ یک انحراف موقتی است، اما همین افراد در سال ۲۰۲۰ چشم خود را بر روی امتناع ترامپ از تحویل قدرت به جو بایدن بستند و نشان دادند که آن دیدگاه غلط بوده است. آن‌ها از ترامپی حمایت کردند که فضای دوحزبی را پایه سیاستش قرار داد و به مخالفانش تهمت فساد و خیانت زد. هفته پیش اکثر رأی‌دهندگان با چشمان باز نظریه ماگا (Make America Great Again MAGA) را پذیرفتند.

اما اگر آقای ترامپ نظم قدیمی را درهم‌شکسته است چه چیزی جای آن را خواهد گرفت؟ آمریکای قدیم قهرمان تجارت آزاد بود، اما ترامپ با سرعت به مرکانتیلیسم دوران قبل از جنگ بازخواهد گشت. او به تعرفه‌ها اعتقاد دارد و ادعا می‌کند که کسری بودجه گواهی بر آن است که خارجیان کشورش را گول زده‌اند. آمریکای تحت حاکمیت او احتمالاً هزینه کرده‌ها را کاهش خواهد داد. ترامپ و حزیش با کاهش مالیات‌ها کسری بودجه را افزایش می‌دهند. آقای ترامپ وعده داد که مقررات‌زدایی گسترده‌ای انجام دهد. شاید این کار مزایایی به همراه داشته باشد، اما ترامپ عاشق قدرت و تملق است و امکان دارد قراردادهای ویژه‌ای را به حامیان‌ش از جمله ایلان ماسک؛ ثروتمندترین فرد جهان، بدهد. ما امیدواریم که آقای ترامپ از چنین خطاهایی اجتناب کند و البته اعتراف می‌کنیم که او در دور اول چنین کاری انجام داد. ترس ما از آن است که وی در دوران ریاست‌جمهوری تندروتر و افسارگسیخته‌تر شود، به‌ویژه اگر ضعف جسمانی این کهن‌سال‌ترین رئیس‌جمهور آمریکا به‌تدریج نمایان شود. تیم او که از دوره اول درس گرفته است نهایت تلاشش را انجام می‌دهد تا مطمئن شود هیچ‌کدام از مخالفان به دولت راه پیدا نمی‌کنند. در این صورت آقای ترامپ می‌تواند کنترل کنگره را در دست گیرد و با تمام قدرت رسالت موردنظرش را به اجرا گذارد. تا چند دهه پس از ریاست‌جمهوری روزولت سیاست خارجی آمریکا بر محور ایجاد اتحادها می‌چرخید. در مقابل، آقای ترامپ متحدان را همچون زالوهایی می‌داند که باید کنده شوند. او با افتخار می‌گوید که آن‌قدر پیش‌بینی‌ناپذیر است که دشمنان آمریکا جرئت هیچ کاری ندارند. ممکن است او واقعا بتواند معاهده‌ای را با ولادیمیر پوتین در مورد اوکراین منعقد کند و جلوی ورود تانک‌های روسی به کیف را بگیرد. همچنین امکان دارد فشار بیشتری بر ایران وارد کند و مانع از آن شود که چین با استفاده از توان نظامی بر آسیا تسلط پیدا کند. اما اگر تهدیدهایش فقط بلوف به نظر برسند ممکن است روسیه و چین جسارت بیشتری پیدا کنند. آشکار است که نااطمینانی هزینه‌های زیادی برای متحدان آمریکا به‌ویژه در اروپا ایجاد می‌کند. اگر آن‌ها احساس کنند در زمان تهدیدها نمی‌توانند به حمایت آمریکا دل

ببندند برای محافظت از خویش

قرارداد کارمند با کارفرما در چه مواردی پایان می‌یابد؟

انقضای مدت در قراردادهای کار با مدت موقت و عدم تجدید صریح یا ضمنی آن، از موارد پایان قرارداد کارمند با کارفرماست. مطابق ماده ۲۱ قانون کار، قرارداد کار به یکی از طرق زیر خاتمه می‌یابد: الف - فوت کارگر ب - بازنشستگی کارگر ج - از کارافتادگی کلی کارگر د - انقضای مدت در قراردادهای کار با مدت موقت و عدم تجدید صریح یا ضمنی آن ه - پایان کار در قراردادهائی که مربوط به کار معین است؛ و - استعفای کارگر ز - (الحاقی طبق ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴) فسخ قرارداد به‌نحوی که در متن قرارداد (منطبق با قانون کار) پیش‌بینی شده است. ح - (الحاقی طبق ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴) به‌منظور جبران کاهش تولید ناشی از ساختار قدیمی، کارفرمایان می‌توانند

بهترین راهکارها برای پیشگیری از نقض تعهدات در قراردادها؛

روش‌های حقوقی و کاربردی

– حق فسخ:

فسخ قرارداد توسط زیان‌دیده، سنگین‌ترین ضمانت اجرای حقوقی است که اعلام آن، به شرایط و ملاحظات خاصی بستگی دارد.

– ضمانت‌نامه بانکی:

یکی از موثرترین ضمانت اجراها، ضمانت‌نامه بانکی است، چرا که بانک به عنوان یک نهاد قوی و مطمئن تعهد می‌کند که در صورت عدم انجام تعهدات طرف مقابل، مبلغ تعیین شده را پرداخت خواهد کرد.

– جریمه توافقی:

جریمه توافقی به مبلغ مشخصی گفته می‌شود که با توافق طرفین به عنوان جریمه برای هر نوع تخلف یا عدم انجام تعهدات قرارداد، تعیین شود و این مبلغ به عنوان ضمانت اجرای انجام تعهد در نظر گرفته می‌شود.

این نوع از جریمه در ماده ۲۳۰ قانون مدنی پیش‌بینی شده است. طبق این ماده، اگر در ضمن معامله شرط شده باشد که در صورت تخلف، متخلف مبلغی به عنوان خسارت تادیه نماید، حاکم نمی‌تواند او را به بیشتر یا کمتر از آن چه که ملزم شده است محکوم کند.

– مصادره مبلغ تضمین:

در قرارداد مبلغی به عنوان تضمین از طرف طرفین قرارداد تودیع می‌شود و در صورت عدم انجام تعهدات، مبلغ تضمین به طرف مقابل پرداخت می‌شود.

– حق رجوع:

می‌توان در قرارداد حق رجوع را برای طرف مقابل در صورت عدم انجام تعهدات تعیین کرد. حق رجوع به این معنا است که طرف مقابل می‌تواند از تعهدات خود در قرارداد منصرف شود و ضرر و زیان خود را مطالبه کند.

از آنجا که قراردادها توافق‌نامه‌های الزام‌آور قانونی هستند، وقتی یک طرف قرارداد، از عمل به تعهدات اجتناب می‌کند، اولین قدم مهم برای مطالبه حقوق قراردادی این است که نقض قرارداد تشخیص داده شود.

در همین راستا مواد ۲۲۱ و ۲۲۶ تا ۲۳۰ قانون مدنی به خسارت عدم انجام قرارداد و تاخیر انجام قرارداد پرداخته است.

۲- شرایط شفاف و دقیق در قرارداد:

استفاده از واژه‌های مبهم یا چند معنی در قرارداد باید از بین برود و تعریف دقیق و مطمئن از هر مفهوم در قرارداد ارائه شود تا از احتمال نقض قرارداد با سواستفاده از تعبیر و اصطلاحات مندرج در قرارداد از بین برود.

بنابراین شرایط قرارداد باید به طور شفاف، دقیق و واضح و قابل فهم تعیین و نوشته شود و هیچ ابهامی در آن وجود نداشته باشد.

بخشنامه حقوق ورودی گوشی تلفن همراه

مدیرکل محترم دفتر واردات

پیشگیری از نقض قرارداد، یکی از دغدغه‌های اصلی در تنظیم قراردادهاست. با استفاده از روش‌هایی مانند ضمانت‌نامه بانکی، تعیین شرایط شفاف، و مشاوره حقوقی، می‌توان احتمال نقض تعهدات را کاهش داد و از خسارت‌های احتمالی جلوگیری کرد.

بی‌شک میزان اطمینان از انجام تعهدات از سوی طرفین قرارداد، یکی از عوامل اصلی و مهمی است که اشخاص را به انعقاد قرارداد در هر زمینه‌ای سوق می‌دهد. اما هر شخصی که یک قرارداد قانونی با طرف دیگری منعقد می‌کند، باید به این موضوع نیز توجه داشته باشد که امکان دارد با خطر احتمالی نقض قرارداد مواجه شود.

احتمال نقض قرارداد از سوی طرفین آن در زمینه‌های مختلف و در هر نظام حقوقی وجود دارد، اما شیوه‌های مقابله با آن در هر کشوری متفاوت است.

روش‌های جلوگیری از نقض تعهدات یک قرارداد، به عوامل متعددی از قبیل نوع قرارداد، ماهیت تعهدات، شرایط طرفین و سوابق آن‌ها بستگی دارد.

پیش‌بینی نقض قرارداد

پیش‌بینی نقض قرارداد زمانی اتفاق می‌افتد که طرف متعهد قرارداد با انجام رفتارهایی به نحوی نشان می‌دهد که نمی‌خواهد یا نمی‌تواند به تعهدات خود عمل کند.

به این صورت که در برخی موارد قبل از سررسید زمان انجام تعهدات قراردادی، نشانه‌های نقض آن از رفتار و عملکرد متعهد و یا اوضاع و احوال موجود، قابل پیش‌بینی و مشاهده است و گاهی نیز متعهد قبل از زمان اجرای تعهد اعلام می‌کند که در زمان مقرر نمی‌تواند یا نمی‌خواهد به تعهداتش عمل کند. به همین سبب عقل حکم می‌کند که در زمان انعقاد قرارداد این موضوع و راهکارهای پیشگیری از آن در قرارداد پیش‌بینی شود تا متعده‌له بتواند با استفاده از ابزارهای مناسب حقوقی، با این واقعیت مقابله کند و تا حد امکان از تحقق نقض واقعی قرارداد که در بردارنده آثار زیانباری است، جلوگیری کند.

نقض قرارداد می‌تواند به صورت نقض مادی، نقض جزئی و یا نقض واقعی قرارداد اتفاق بیافتد. نقض واقعی قرارداد، به این معناست که طرف نقض‌کننده یا از انجام تعهدات خود تا موعد مقرر سر باز زده و یا به وظایف خود در قرارداد نادرست و ناکامل عمل کرده است.

مجموعاً در این رابطه باید گفت باتوجه به اینکه نمی‌توان اعمال و رفتار طرف دیگر قرارداد را کنترل کرد به همین دلیل راهی هم وجود ندارد تا به طور کلی از نقض قرارداد جلوگیری شود. اما این موضوع به این معنا نیست که راهی برای کاهش احتمال نقض قرارداد وجود ندارد.

روش‌های کاربردی برای جلوگیری از نقض تعهدات یک قرارداد چند روش مهم و پرکاربرد جهت کاهش احتمال نقض تعهدات وجود دارد. این روش‌ها به شرح زیر است:

۱- ضمانت اجرای قوی و موثر:

ضمانت اجرا، تضمین مناسبی برای الزام به انجام تعهدات و الزامات قانونی و یا جبران خسارت وارده بر زیان‌دیده است. ضمانت‌اجراهای قراردادی گاه به وسیله مقتن در نظر گرفته می‌شود، گاه یک تضمین قراردادی است و گاهی نیز صرفاً به اراده متعده‌له تعیین می‌شود. برخی از ضمانت اجراهای موثر در ضمن قراردادها به شرح ذیل است:

بخشنامه سازمان توسعه تجارت ایران موضوع امکان ثبت تلفن

همراه با نشان تجاری اپل با رویه مسافری ابلاغ شد.

رئیس سازمان توسعه تجارت ۲۹ آبان ماه از رجیستر تمام

آیفون‌های وارد شده تاکنون نهایتاً تا ۱۰ روز آینده با پرداخت حقوق

گمرکی مصوب خبر داد. در همین رابطه بخشنامه سازمان توسعه

تجارت ایران با موضوع امکان ثبت تلفن همراه با نشان تجاری اپل با

رویه مسافری طی نامه شماره ۱۲۳۴۶/۴۰ تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۸

توسط مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات معاونت برنامه‌ریزی

و مقررات سازمان توسعه تجارت ایران ابلاغ شد.

رئیس محترم مرکز فناوری داده و اطلاعات و امنیت

فضای مجازی

پیرو رونوشت نامه شماره ۴۰۱۲۱۴۹ مورخ ۱۴۳/۸/۲۸ در خصوص

ابلاغ مصوبه شماره ۱۱۹۷۰۵/ت/۶۳۳۰۵ مورخ ۱۴۰۳/۸/۹ هیئت

وزیران مبنی بر مجاز بودن واردات هر نوع تلفن همراه هوشمند

ابلاغ بخشنامه جدید واردات مسافری گوشی اپل

پیرو نامه شماره ۳۰۱۹۲۴۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۶ به پیوست

تصویر تصویب نامه اصلاحی به شماره ۱۱۹۷۰۵/ت/۶۳۳۰۵

مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۹ هیئت محترم وزیران در خصوص حقوق

ورودی گوشی تلفن همراه با برند تجاری APPLE، آیفون

مدل ۱۴ به بالا با ارزش بیشتر و کمتر از ۶۰۰ دلار در رویه تجاری

و مسافری موضوع تصویب نامه شماره/۱۲۴۵۴۵ تا ۶۳۳۲۵هـ

مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۷ هیئت محترم وزیران جهت استحضار و

ابلاغ به گمرکات اجرایی ایفاد می‌گردد. شایان ذکر است امکان

ثبت تجاری این کالا متعاقباً اعلام خواهد شد.

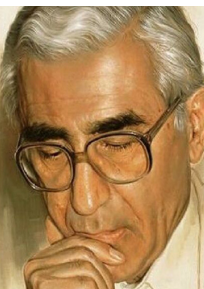
بر مبنای نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید و افزایش قدرت رقابت‌پذیری تولید، اصلاح ساختار انجام دهند، در آن صورت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است طبق قرارداد سه جانبه (تشکل کارگری کارگاه، کارفرما و اداره تعاون و کار و رفاه اجتماعی محل) کارگران کارگاه را به مدت شش تا دوازده ماه تحت پوشش بیمه بیکاری قرار دهد و بعد از اصلاح ساختار، کارگران را به میزان ذکر شده در قرارداد سه جانبه به محل کار برگرداند و یا کارفرمایان می‌توانند مطابق مفاد ماده (۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ و اصلاحات بعدی آن و قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۶/۲۶ عمل کنند.

خاطرات حقوقی

سه‌شنبه ۶ آذرماه ۱۴۰۳ • سال دوم • شماره ۸۴

خاطرات حقوقی

خاطراتی از استاد امیرناصر کاتوزیان

برگرفته از کتاب «آن سفر کرده» / دکتر عیسی کشوری» ۵۹

هفتم اسفند ۱۳۹۲، روز جشن استقلال کانون بود. چند تن از هیئت مدیره با من تماس گرفتند و گفتند: حضور استاد در این مراسم بسیار مهم است، اگر شما دنبالش بروی، حتماً می‌آید. متأسفانه استاد، بیمار و در بیمارستان کلینیک بستری بود. نزد ایشان رفتم، حال مساعدی نداشت؛ چند دقیقه ای با ایشان صحبت کردم. او گفت: می‌دانی که بیمارم و شرایط جسمی و روحی مناسبی جهت شرکت در این مراسم ها ندارم. برای اینکه روحیه استاد را تغییر دهم، چند حکایت انار کی از کتاب «لطایف القضا» برایش تعریف کردم و او لبخندی زد: گفتیم: استاد به سمت وزارت کشور می‌رویم، هر جا حالتان بد شد برمی‌گردیم، بی شک جشن استقلال با وجود شما گرم و بارونق است؛ این جامعه حقوقی بعد از شما چکار کند؟

همه بعد از مرگم چند روزی عزاداری می‌کنند، سیاه می‌پوشند و در تکاپو هستند تا مراسم‌هایی برگزار کنند؛ اما یقین دارم مدتی که بگذرد همه آنها حتی تو هم مرا از یاد خواهی برد؛ چون «از دل برود هر آنکه از دیده برفت.» این زندگی بعد از من هم ادامه خواهد داشت. امروز شما تا اینجا آمده‌ای و از من می‌خواهی با این حال زار در آن مراسم حاضر شوم، عاقبت پذیرفتم؛ اما بدان به جز تو که جزء نزدیک ترین شاگردان و دوستان منی، هر کس دیگری این درخواست را از من داشت، نمی‌پذیرفتم و به آن مراسم نمی‌آمدم؛ اما نگران نباش که بعد از من جشن‌ها و مراسم‌ها همچنان برقرار خواهد بود.

از حرف‌های استاد، اندوه سنگینی در دلم رخنه کرد. حقیقت کلامش چنان تأثیرگذار بود که به زحمت با شکستن بغضم مبارزه کردم. لحظاتی به بی‌اعتباری دنیا اندیشیدم به قدرت و ثروتی که بسیاری از آدمیان به قیمت قربانی کردن دیگران کسب می‌کنند و با امیدها و رنج‌های عده‌ای بی‌نام، پله‌های ترقی خود را می‌سازند و در طرف دیگر عالمانی که سالها پارسایی کرده‌اند و با جوهر عدالت قلم زده‌اند، کوشیده‌اند، ساخته‌اند، سوخته‌اند، آموخته‌اند.

راستی کدام دسته شایسته فراموشی‌اند؟ آیا وظیفه آیندگان نیست که عادلانه قضاوت کنند و جهت تداوم نام نیک بزرگان همواره بکوشند؟

اثر دعوای اعسار بر اجرای رای

مدیریت مصرف در ازای تحقق صرفه‌جویی در مصرف گاز با اعمال ضرایب تصحیح دمایی، پیش‌بینی شود. شرکت ملی گاز موظف است تا یک ماه پس از ابلاغ دستورالعمل فوق نسبت به انعقاد قرارداد با شرکت‌های کارور اقدام نماید.

۳- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری وزارت نفت و وزارت نیرو اقدامات لازم را برای فرهنگ‌سازی در زمینه کاهش مصرف گاز طبیعی و برق در بخش‌های مختلف در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳ به انجام رساند. ۴- دستگاه‌های اجرایی با ابلاغ معاون اول رئیس‌جمهور مکلف به تعیین دمای آسایش و محدوده زمانی مصرف برای تجهیزات گرمایشی در ساختمان‌ها و تأسیسات مربوطه در ماه‌های سرد سال می‌باشند.

۵- ابلاغ کاهش ساعات کاری واحدهای تجاری بزرگ و تعطیلی و یا کاهش ساعت کاری واحدهای آموزشی و اداری در شرایط اوج مصرف بر اساس مصوبه کارگروه تامین پایدار سوخت زمستانی سال ۱۴۰۳ انجام می‌پذیرد.

۶- استانداری‌های سراسر کشور با همکاری دادستان‌های مراکز استان، همکاری لازم جهت مصرف نفت کوره در نیروگاه‌ها و صنایع توسط وزارت نفت را به عمل آورند.

۷- وزارت نفت مکلف است با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان ملی استاندارد حسب نیاز نسبت به واردات نفت گاز اقدام کند.

۸- وزارتخانه‌های نفت و امور خارجه مکلف‌اند با بهره‌گیری کامل از ظرفیت‌های خود و برخورداری از دیپلماسی فعال، زمینه لازم را برای از سرگیری واردات گاز طبیعی از خارج کشور از جمله کشور ترکمنستان، فراهم آورند.

مصوبه شورای اقتصاد در رابطه با «راهکارهای اضطراری و کوتاه مدت برای رفع ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳» طی نامه شماره ۴۳۱۵۹۴ مورخ ۱۴۰۳/۸/۲۴ توسط معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ شد.

راهکارهای اضطراری و کوتاه مدت برای رفع ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳

کلیه دستگاه‌های اجرایی

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۸/۱۴ گزارش سازمان برنامه و بودجه کشور در خصوص راهکارهای اضطراری و کوتاه مدت برای رفع ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳ را بررسی و دستورالعمل آن به شرح زیر را تصویب کرد:

۱- وزارت نفت با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است در اسرع وقت تعرفه‌های جدید گاز بخش خانگی را با برخورداری از آثار بازدارنده مشهود برای مصارف نامتعارف و غیرضرور طراحی و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

۲- وزارت نفت از طریق شرکت ملی گاز ایران مکلف است ظرف مدت ۱۵ روز از ابلاغ این مصوبه دستورالعمل و قرارداد تیپ با موضوع توسعه شرکت‌های کارور با هدف صرفه‌جویی در مصرف گاز را تهیه و ابلاغ نماید.

ضروری است در این دستورالعمل ساز و کارهای ارائه گواهی سپرده گاز با ویژگی قابلیت معامله در بورس واکذار طای توافق دو جانبه و تضمین قراردادی عدم قطع در شرایط

مصوبه شورای اقتصاد برای رفع ناترازی گاز در زمستان ۱۴۰۳؛

راهکارهای کوتاه مدت و اضطراری اعلام شد

توافق دو جانبه و تضمین قراردادی عدم قطع در شرایط مدیریت مصرف در ازای تحقق صرفه‌جویی در مصرف گاز با اعمال ضرایب تصحیح دمایی، پیش‌بینی شود. شرکت ملی گاز موظف است تا یک ماه پس از ابلاغ دستورالعمل فوق نسبت به انعقاد قرارداد با شرکت‌های کارور اقدام نماید.

۳- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری وزارت نفت و وزارت نیرو اقدامات لازم را برای فرهنگ‌سازی در زمینه کاهش مصرف گاز طبیعی و برق در بخش‌های مختلف در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳ به انجام رساند. ۴- دستگاه‌های اجرایی با ابلاغ معاون اول رئیس‌جمهور مکلف به تعیین دمای آسایش و محدوده زمانی مصرف برای تجهیزات گرمایشی در ساختمان‌ها و تأسیسات مربوطه در ماه‌های سرد سال می‌باشند.

۵- ابلاغ کاهش ساعات کاری واحدهای تجاری بزرگ و تعطیلی و یا کاهش ساعت کاری واحدهای آموزشی و اداری در شرایط اوج مصرف بر اساس مصوبه کارگروه تامین پایدار سوخت زمستانی سال ۱۴۰۳ انجام می‌پذیرد.

۶- استانداری‌های سراسر کشور با همکاری دادستان‌های مراکز استان، همکاری لازم جهت مصرف نفت کوره در نیروگاه‌ها و صنایع توسط وزارت نفت را به عمل آورند.

۷- وزارت نفت مکلف است با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان ملی استاندارد حسب نیاز نسبت به واردات نفت گاز اقدام کند.

۸- وزارتخانه‌های نفت و امور خارجه مکلف‌اند با بهره‌گیری کامل از ظرفیت‌های خود و برخورداری از دیپلماسی فعال، زمینه لازم را برای از سرگیری واردات گاز طبیعی از خارج کشور از جمله کشور ترکمنستان، فراهم آورند.

مصوبه شورای اقتصاد در رابطه با «راهکارهای اضطراری و کوتاه مدت برای رفع ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳» طی نامه شماره ۴۳۱۵۹۴ مورخ ۱۴۰۳/۸/۲۴ توسط معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ شد.

راهکارهای اضطراری و کوتاه مدت برای رفع ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳

کلیه دستگاه‌های اجرایی

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۸/۱۴ گزارش سازمان برنامه و بودجه کشور در خصوص راهکارهای اضطراری و کوتاه مدت برای رفع ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۳ را بررسی و دستورالعمل آن به شرح زیر را تصویب کرد:

۱- وزارت نفت با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است در اسرع وقت تعرفه‌های جدید گاز بخش خانگی را با برخورداری از آثار بازدارنده مشهود برای مصارف نامتعارف و غیرضرور طراحی و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

۲- وزارت نفت از طریق شرکت ملی گاز ایران مکلف است ظرف مدت ۱۵ روز از ابلاغ این مصوبه دستورالعمل و قرارداد تیپ با موضوع توسعه شرکت‌های کارور با هدف صرفه‌جویی در مصرف گاز را تهیه و ابلاغ نماید.

ضروری است در این دستورالعمل ساز و کارهای ارائه گواهی سپرده گاز با ویژگی قابلیت معامله در بورس واکذار طای

مشاوره حقوقی

کیفری | حقوقی | آئینی | مواد مخدر | خانواده

آفتاب حقوقی

مدیر مسئول:

منصور مظفری

وکیل پایه یک دادگستری

زیر نظر وکلای پایه یک دادگستری

در سراسر کشور

تهران

یزد

۰۹۱۲ ۲۹۹ ۱۷۹۶ ۰۹۱۳ ۱۵۱ ۵۲۱۰

شاکی می‌تواند جبران تمام ضرر و زیان‌های مادی و معنوی و منافع ممکن‌الحصول ناشی از جرم را مطالبه کند. تبصره ۱- زیان معنوی عبارت از صدمات روحی یا هتک حیثیت و اعتبار شخصی، خانوادگی یا اجتماعی است. دادگاه می‌تواند علاوه بر صدور حکم به جبران خسارت مالی، به رفع زیان از طرق دیگر از قبیل الزام به عذرخواهی و درج حکم در جراید و امثال آن حکم نماید. تبصره ۲- منافع ممکن‌الحصول تنها به مواردی اختصاص دارد که صدق اتلاف نماید. همچنین مقررات مرتبط به منافع ممکن‌الحصول و نیز پرداخت خسارت معنوی شامل جرائم موجب تعزیرات منصوص شرعی و دیه نمی‌شود.

افزایش کلاهبرداری‌های اینترنتی در بلک فرایدی

هشدار جدی پلیس فتا به خریداران در جمعه سیاه

با نزدیک شدن به جمعه سیاه (بلک فرایدی)، پلیس فتا نسبت به افزایش کلاهبرداری‌های اینترنتی هشدار داده است. فروشگاه‌های جعلی و تبلیغات فریبنده در شبکه‌های اجتماعی، خریداران را هدف قرار داده و باعث افزایش پرونده‌های قضایی مرتبط شده‌اند. همزمان با نزدیک شدن فصل حراج و روز جمعه سیاه (بلک فرایدی) براساس تقویم میلادی، فروشندگان و صاحبان کسب‌وکارهای مجازی در ایران نیز از این فرصت، برای فروش کالا و خدمات با تخفیفات ویژه استفاده می‌کنند. اما این موقعیت تبدیل به فرصت ویژه‌ای برای افراد سودجو نیز شده است.

افراد با سوءاستفاده از این فرصت و ایجاد صفحات فروشگاه‌های جعلی، در شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام و یا ایجاد سایت‌های جعلی با ارائه تبلیغات فریبنده و وعده تخفیف ویژه از خریداران کلاهبرداری می‌کنند.

هشدار پلیس فتا در رابطه با افزایش کلاهبرداری در جمعه سیاه

در همین رابطه پلیس فتا به عموم مردم هشدار داده است که براساس رصدهای انجام شده، در روزهای منتهی به جمعه سیاه، پرونده‌های قضایی ارجاع شده به پلیس فتا و همچنین گزارشات دریافتی از هموطنان، و کلاهبرداری با استفاده از این ترفند در حال افزایش است.

تاریخ بلک فرایدی در ایران

«جمعه سیاه» یا همان «بلک فرایدی» (Black Friday) به تقویم میلادی، روز ۲۹ نوامبر است. بلک فرایدی یکی از معروف‌ترین رویدادهای فروش ویژه با تخفیف بسیار زیاد در بسیاری از کشورهاست که در اکثر نقاط جهان برگزار می‌شود. در این روز بسیاری از فروشگاه‌های دنیا، به مناسبت نزدیک شدن به سال نوی میلادی، تخفیف‌های چشمگیری برای فروش بیشتر کالا و خدمات در نظر می‌گیرند. این موقعیت، به‌عنوان یک فرصت مناسب برای خریداران و فروشندگان شناخته می‌شود.

مهم‌ترین مؤلفه جذاب بلک فرایدی برای مشتریان و خریداران، تخفیفات و حراج‌های قابل توجه بسیاری از اجناس است. این تخفیف‌ها توجه بسیاری از مشتریان را به سمت بازارهای فیزیکی و آنلاین جلب می‌کند و در نتیجه تعداد زیادی از مردم به سوی این بازارها هجوم می‌برند. این تخفیف‌ها گاهی تا ۹۰٪ و در بسیاری مواقع ۵۰ تا ۷۰٪ هستند.

این روز به‌صورت رسمی در تقویم ایران جایگاهی ندارد و تاریخ دقیقی برای بلک فرایدی در کشور وجود ندارد. اما بسیاری از برندها و فروشگاه‌ها از این فرصت برای ارائه تخفیف‌های ویژه استفاده می‌کنند و روزهای خاصی را برای برگزاری این حراج‌ها اعلام می‌کنند.

بر اساس تقویم میلادی، تاریخ بلک فرایدی ۲۰۲۴ در روز ۲۹ نوامبر مصادف با جمعه، ۹ آذر ۱۴۰۳ است و طبق روال سال‌های گذشته در حوالی این تاریخ بسیاری از برندها و فروشگاه‌های ایرانی تخفیف‌های گسترده‌ای، برای فروش فیزیکی و آنلاین در نظر می‌گیرند.

هرچند حراج جمعه سیاه چندسالی است که در ایران رایج

شده، اما طبق اعلام مراجع قانونی، بسیاری از تخفیف‌های بلک فرایدی در ایران با کلاهبرداری و تبلیغات گمراه‌کننده همراه شده که باعث می‌شود مشتریان، به جای سود بردن از تخفیف‌ها، قربانی و زیان‌دیده شوند.

انواع روش‌های کلاهبرداری در جمعه سیاه

جرمان سایبری در کلاهبرداری اینترنتی با مهندسی اجتماعی، مناسبت‌ها و رویدادهای جامعه را رصد و با برنامه‌ریزی و طراحی سایت و سامانه‌های جعلی اقدام به کلاهبرداری و خالی کردن حساب مردم می‌کنند.

فروشگاه‌های آنلاین یکی از مکان‌های اصلی کلاهبرداری در رویداد بلک فرایدی هستند. بسیاری از این فروشگاه‌ها با استفاده از تصاویر جذاب و قیمت‌های دروغین، مشتریان را جذب می‌کنند. گاهی برخی از این فروشگاه‌ها حتی وجود خارجی ندارند و با دریافت مبلغ از مشتری، کالا را ارسال نمی‌کنند و یا کالایی غیر از آنچه تبلیغ و فروخته شده بود، ارسال می‌کنند. این موضوع مخصوصاً در فروشگاه‌های کوچک‌تر و کم‌تر شناخته‌شده رایج است.

یکی دیگر از رایج‌ترین روش‌های کلاهبرداری در بلک فرایدی، تبلیغات گمراه‌کننده است. بسیاری از فروشگاه‌های فیزیکی یا آنلاین، قبل از بلک فرایدی قیمت کالاهای خود را افزایش می‌دهند، اما در روز جمعه سیاه، قیمت‌ها را به‌ظاهر کاهش داده و به مشتریان اعلام می‌کنند که تخفیف‌های بزرگی اعمال شده، در حالی که قیمت نهایی کالا با قیمت واقعی آن تفاوت چندانی ندارد و در بسیاری موارد حتی گران‌تر از قیمت واقعی تمام می‌شود.

روش رایج دیگر کلاهبرداری، فروش کالاهای بی‌کیفیت یا تاریخ مصرف گذشته به اسم تخفیف ویژه است. برخی فروشندگان، کالاهایی که در انبارهایشان مانده و قابل فروش نیستند را به بهانه تخفیف در این روزها عرضه می‌کنند. مشتریان نیز به دلیل جذابیت تخفیف‌ها، این کالاها را خریداری می‌کنند، اما پس از خرید متوجه کیفیت پایین یا تاریخ مصرف گذشته آن‌ها می‌شوند.

همچنین برخی صفحات و کانال‌ها در فضای مجازی، بدون اعتبار در زمینه کسب‌وکار اینترنتی وارد می‌شوند، حتی برخی صفحات در قالب فروشنده ابتدا به تعهدات خود عمل می‌کنند و با جذب مشتری و کسب اعتبار لازم در ادامه اقدام به کلاهبرداری می‌کنند.

دلایل اصلی موفقیت کلاهبرداری‌های بلک فرایدی در ایران

به عواملی همچون، تخفیف‌های محدود در زمان کوتاه، عدم شفافیت در شرایط فروش، آگاهی پایین مشتری‌ها نسبت به حقوق خود و روش‌های تشخیص تخفیف واقعی از جعلی برمی‌گردد. بسیاری از خریداران بدون تحقیق کافی و تنها به دلیل تبلیغات اقدام به خرید می‌کنند و این امر باعث می‌شود که آن‌ها به‌راحتی قربانی کلاهبرداری‌های مختلف شوند.

رعایت چه نکاتی در زمان خرید بلک فرایدی الزامی است؟

برای جلوگیری از کلاهبرداری‌هایی از این نوع، اطلاع‌رسانی اهمیت زیادی دارد. مردم باید قبل از خرید از قیمت‌های واقعی مطلع شوند و از فروشگاه‌های معتبر خرید کنند. همچنین، دستگاه‌های نظارتی و قانونی باید در جلوگیری از تبلیغات گمراه‌کننده و برخورد با فروشندگان متخلف نقش فعالی ایفا کنند.

در همین راستا، هموطنان درصورت تمایل به استفاده از تخفیفات بلک فرایدی و کاهش ریسک کلاهبرداری در فضای مجازی باید در هنگام خرید اینترنتی نکات زیر را مدنظر داشته باشند:

هرگونه ثبت سفارش و خرید را، صرفاً از سایت‌های فروشگاه‌های معتبر و مجاز داخل کشور که دارای مجوزهای قانونی هستند انجام دهند.

هرگونه انتقال پول از طریق درگاه‌های بانکی انجام شود و در زمان پرداخت هزینه دقت داشته باشند که عملیات بانکی را صرفاً از طریق لینک اصلی صفحه پرداخت، انجام دهند.

به هیچ عنوان به تبلیغات فریبنده و اغوا کننده صفحات فروشگاه‌های در شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام که بستر اصلی کلاهبرداری هستند، توجه نکنند.

در صورت خرید کالا از کانال‌ها و صفحات مجازی، هزینه آن را پس از تحویل بپردازند؛ این کار می‌تواند از واریز وجه بدون تحویل کالا جلوگیری کند.

خریدار باید دقت داشته باشد جنس فیک و تقلبی را تحویل نگیرد و بعد از اطمینان از اصالت کالا پول آن را پرداخت کند.

شهروندان در صورت مشاهده موارد مشکوک و مجرمانه مراتب را از طریق شماره ۰۹۶۳۸۰ به پلیس فتا گزارش دهند.

مراحل شکایت از جرایم اینترنتی

هموطنان در صورت مواجهه با جرایم اینترنتی و نیاز به شکایت از طریق پلیس فتا، باید مراحل ذیل را تا زمان حصول نتیجه طی کنند:

۱- ثبت‌نام اولیه در سامانه ثنا

۲- دریافت نوبت اینترنتی و مراجعه حضوری به دفاتر خدمات قضایی

۳- تکمیل ثبت‌نام و تنظیم شکواییه در مورد موضوع جرم

۴- ارجاع سیستمی به مرجع قضایی برای برخورد قانونی با مجرمان

۵- ارجاع پرونده به پلیس فتا جهت انجام تحقیقات تکمیلی

۶- دعوت از شاکی جهت انجام تحقیقات تکمیلی و ارسال مستندات به مرجع قضایی

۷- رسیدگی و صدور حکم توسط دادگاه

هرگاه دعوای ضرر و زیان ابتداء در دادگاه حقوقی اقامه شود، دعوای مذکور قابل طرح در دادگاه کیفری نیست، مگر آنکه مدعی خصوصی پس از اقامه دعوی در دادگاه حقوقی، متوجه شود که موضوع واجد جنبه کیفری نیز بوده است که در این صورت می‌تواند با استرداد دعوی، به دادگاه کیفری مراجعه کند. اما چنانچه دعوای ضرر و زیان ابتداء در دادگاه کیفری مطرح و صدور حکم کیفری به جبهتی از جهات قانونی با تاخیر مواجه شود، مدعی خصوصی می‌تواند با استرداد دعوی، برای مطالبه ضرر و زیان به دادگاه حقوقی مراجعه کند. چنانچه مدعی خصوصی قبلاً هزینه دادرسی را پرداخته باشد نیازی به پرداخت مجدد آن نیست.

اساس سیاست تجاری ترامپ:

هیچ تجارتی رایگان نیست

دکتر فرشید فرحناکیان
آموزگار حقوق تجارت

ادامه از صفحه اول:

رابرت لایت‌هایزر؛ رئیس دوره اول بازرگانی ترامپ که انتظار می‌رود به دولت جدید ملحق شود، در کتاب سال ۲۰۲۳ خود با عنوان «هیچ تجارتی رایگان نیست» از او نقل‌قول کرد و درباره سیاست تجاری با او صحبت کرد.

پتیس اولین استدلال خود را در کتابی با عنوان «تعادل مجدد بزرگ» در سال ۲۰۱۳ مطرح کرد؛ اما دیدگاه‌های او درحالی‌که چین تلاش می‌کند راه خود را برای خروج از رکود اقتصادی صادر کند، توجه تازه‌ای را به خود جلب می‌کند؛ مسئله‌ای که نگرانی‌ها را از «شوک چین» دوم یعنی مشابه همان اتفاقی که در اوایل دهه ۲۰۰۰ شهرک‌های کارخانه‌ای ایالات‌متحده را خالی کردند، برانگیخت. سیستم تجارت جهانی نامتعادل که پتیس توصیف می‌کند، اثر خود را در چین و ایالات‌متحده بر جای می‌گذارد. خانواده‌های چینی از استانداردهای زندگی پایین‌تری رنج می‌برند، درحالی‌که صادرکنندگان شکوفا می‌شوند و در ایالات‌متحده، صادرکنندگان با مشکل مواجه‌اند و مصرف‌کنندگان سود می‌برند. او می‌گوید: «ایالات‌متحده سیاست صنعتی چین را وارد می‌کند؛ اما معکوس آن را. بنابراین، درست همان زمان که چین مصرف‌کنندگان را مجبور می‌کند تا به تولیدکنندگان یارانه بدهند، در ایالات‌متحده، تولیدکنندگان به مصرف‌کنندگان یارانه می‌دهند». نوشته‌های پتیس زمینه‌های فکری را برای طرح رئیس‌جمهور جدید در راستای بازسازی تجارت جهانی با اعمال جامع‌ترین تعرفه‌ها در نزدیکی به یک قرن گذشته فراهم می‌کند. ترامپ در آغاز کارزار انتخاباتی خود در سال ۲۰۲۳، از طرح‌های تعرفه‌ای و مالیاتی رونمایی کرد که به گفته او «سیستم تجارت جهانی را دوباره متعادل می‌کند». ترامپ وعده داد که بر واردات از چین تعرفه ۶۰ درصدی اعمال و درعین‌حال بر کالاهای سایر کشورها ۱۰ تا ۲۰ درصد مالیات وضع خواهد کرد. رئیس‌جمهور منتخب می‌گوید گران شدن کالاهای خارجی باعث تشویق تولید داخلی بیشتر در ایالات‌متحده می‌شود.

بر اساس مطالعه اقتصاددانانی همچون اوت کیمبرلی کلازینگ و مری لاولی؛ از موسسه اقتصاد بین‌الملل پترسون، بسته به اینکه هزینه واردات جهانی ۱۰ درصد باشد یا ۲۰ درصد، تعرفه‌های جدید برای یک خانواده معمولی آمریکایی بین ۱۷۰۰ تا ۵۲۶۰۰ دلار در سال هزینه خواهد داشت. حال با این توضیحات، پتیس در ادامه بیان می‌کند که اعمال تعرفه یکی از راه‌های کاهش کسری تجاری است؛ اما او ترجیح می‌دهد مالیاتی بر جریان سرمایه‌گذاری خارجی که از سوی کشورهایی که از تجارت خود با ایالات‌متحده مازاد تولید می‌کنند، وضع کند. او همچنین بیان می‌کند از آنجاکه دلار آمریکا، ارز ذخیره جهانی است که توسط بانک‌های مرکزی خارجی و سرمایه‌گذاران ترجیح داده می‌شود، ایالات‌متحده بار بزرگی را در بین کشورهای دارای کسری تجاری بر عهده دارد. پتیس بیان می‌کند که «آنچه ایالات‌متحده باید انجام دهد این است که ایفای این نقش را متوقف کند».

به گفته برد سترسر؛ عضو ارشد شورای روابط خارجی، اگرچه برخی از متحدان ترامپ درباره برداشتن گام‌هایی برای کاهش ارزش دلار صحبت کرده‌اند؛ اما بعید است چنین

پیشنهادهایی اجرایی شوند. ممانعت از ورود سرمایه خارجی به ارزش سهام ایالات‌متحده آسیب می‌رساند و هزینه پول قرض گرفته‌شده را برای خریداران خانه و دولت فدرال افزایش می‌دهد و به‌طور بالقوه اقتصاد را وارد رکود می‌کند. او گفت: «به دلایل واضح، تغییرات در حساب سرمایه احتمالاً موردبحث نخواهد بود».

دیدگاه کلاسیک تجارت این است که کشورها کالاها را صادر می‌کنند تا پولی برای تأمین نیازهای وارداتی خود کسب کنند. بر اساس نظریه دیوید ریکاردو؛ اقتصاددان قرن نوزدهم، اگر هر کشور در تولید کالاهایی که در آن‌ها نسبت به دیگران مزیت نسبی دارد تخصص پیدا کند، تمام ملت‌ها به لحاظ تجاری می‌توانند وضعیت بهتری پیدا کنند. اما به گفته پتیس، سیستم تجاری امروزی به این شکل عمل نمی‌کند. در عوض، کشورهایی با مازاد تجاری، مانند چین، تولید بسیاری از کالاها را بسیار بیشتر از نیازهای داخلی خود یارانه می‌دهند و درعین‌حال مصرف‌کنندگان را از خرج کردن بیشتر درآمدشان به‌جای پس‌انداز آن بازمی‌دارند. چین که امسال در مسیر ثبت رکورد مازاد تجاری کالا به مبلغ تقریبی یک تریلیون دلار قرار دارد، از چند سیاست استفاده می‌کند که به‌طور مؤثر منابع را از خانوارها به سمت تولیدکنندگان منتقل می‌کند.

پکن نرخ بهره را پایین نگه می‌دارد که کسب سود برای پس‌اندازکنندگان را دشوار می‌کند و تشکیل اتحادیه‌های کارگری مستقل و مذاکرات جمعی را که می‌توانند موجب افزایش دستمزدها شوند، ممنوع می‌کند. در همین حال، دولت وام‌های کم‌هزینه‌ای را در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌دهد و زمین رایگان و انرژی با تخفیف را به بخش‌های صنعتی منتخب هدایت می‌کند. به گفته پتیس، جریان‌های مالی و کالاهای ناشی از این سیاست‌ها به‌طور مؤثر تقاضا را از ایالات‌متحده به چین منتقل می‌کنند یا به‌بیان دیگر، بیکاری را از چین به ایالات‌متحده صادر می‌کنند. درنتیجه، به باور امثال پتیس، در پاسخ، کشورهای دارای کسری تجاری مانند ایالات‌متحده مجبور می‌شوند برای حفظ حرکت اقتصاد، بدهی‌های خانوار یا دولت را افزایش دهند. اگرچه چین برجسته‌ترین نمونه است، کشورهای دیگری نیز معمولاً مازاد تجاری دارند. ازجمله این کشورها عبارت‌اند از: آلمان، ژاپن، کره جنوبی، سنگاپور و تایوان. به همین ترتیب، کشورهایی مانند کانادا، بریتانیا و استرالیا، همراه با ایالات‌متحده،

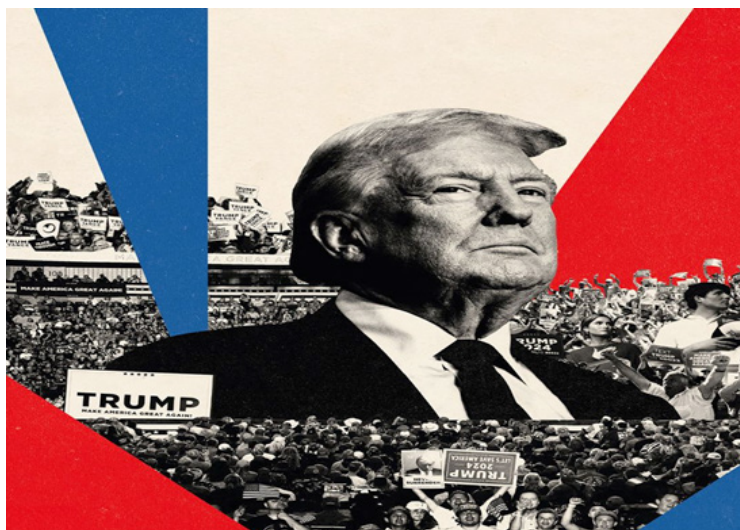
دچار کسری تجاری هستند. در مقاله‌ای که اخیراً در فایننشال تایمز منتشر شده است، رابرت لایت‌هایزر؛ که در دوران ریاست‌جمهوری ترامپ به‌عنوان مذاکره‌کننده ارشد تجاری فعالیت می‌کرد، سه راهکار برای کاهش کسری تجاری عظیم پیشنهاد کرد: (۱) الزام واردکنندگان به خرید گواهی‌نامه‌های دولتی قبل از واردات کالا؛ (۲) اعمال هزینه بر سرمایه‌گذاری‌های ورودی؛ (۳) وضع تعرفه بر واردات.

ترامپ در دوره اول ریاست‌جمهوری خود به‌طور گسترده تعرفه‌ها را اعمال کرد و محصولات وارداتی از چین، مکزیک، کانادا و اتحادیه اروپا را هدف قرار داد. باین‌حال، بر اساس داده‌های اداره سرشماری ایالات‌متحده، کسری تجاری از ۷۹۲.۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ به ۹۰۱.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ افزایش یافت. امسال نیز پیش‌بینی می‌شود کسری تجاری ایالات‌متحده برای چهارمین سال متوالی از یک تریلیون دلار فراتر رود.

البته دیوید جی. لینچ در واشنگتن پست تصریح می‌کند که دیدگاه‌های غیرمتعارف پتیس با انتقاد اقتصاددانان صندوق بین‌المللی پول مواجه شده است. بر اساس پست وبلاگی اخیر پیر اولیویه گورینچاس؛ اقتصاددان ارشد صندوق بین‌المللی پول و سه همکارش، شرایط اقتصادی داخلی در چین و ایالات‌متحده و نه سیاست‌های صنعتی چین، عمدتاً نتایج تجاری را تعیین می‌کنند. اقتصاددانان صندوق نتیجه گرفتند: «مازادها و کسری‌های خارجی در هر دو کشور عمدتاً ریشه داخلی دارند». البته شاید برای شما جالب باشد که اعتراضات ترامپ به سیاست‌های صنعتی چین که ظرفیت تولید عظیمی در فولاد، سیمان، الکترونیک و خودروهای الکتریکی ایجاد کرده، توسط دولت بایدن نیز حمایت‌شده است. مازاد تجاری چین نسبت به اندازه اقتصادش در سال‌های اخیر کاهش یافته است؛ اما به دلیل رشد سریع اقتصاد چین، این مازاد همچنان به‌عنوان سهمی از تولید جهانی قابل توجه است. یکی از معاونان وزیر خزانه‌داری ایالات‌متحده، جانت یلن؛ اخیراً در انتقاد از تأکید چین بر صادرات با پتیس هم‌نظر شد.

جی شامبو؛ معاون وزیر خزانه‌داری در امور بین‌الملل، در یک رویداد شورای آتلانتیک گفت: «چین دیگر کوچک نیست. این دومین اقتصاد بزرگ جهان است و وقتی سیاست‌های خود را تغییر می‌دهد، بر همه تأثیر می‌گذارد. به‌ویژه، اگر تقاضای داخلی کافی نداشته باشد، این مسئله بر همه تأثیر می‌گذارد و فکر می‌کنم در اینجا کاملاً باید دیدگاه‌های مایکل پتیس موافقم؛ دیدگاه‌هایی مبنی بر اینکه مهم است اقتصادهای بزرگ تقاضای کافی را در داخل ایجاد کنند؛ و گرنه برای تأمین آن تقاضا به دیگران متکی خواهند بود».

باین‌حال، برخی از اقتصاددانان جریان اصلی معتقدند تحلیل‌های پتیس سطحی و فریبنده هستند و می‌توانند مقامات آمریکایی را به سمت رکود اقتصادی سوق دهند. به‌عنوان مثال، موریس اوبستفلد؛ استاد اقتصاد دانشگاه کالیفرنیا در برکلی که با پتیس مخالف است، می‌گوید: «هیچ دلیلی وجود ندارد که ثابت کند تجارت جهانی باید متعادل باشد». وی در خصوص پتیس بیان می‌کند: «او میزان تأثیر مشکلات فرضی اقتصاد ایالات‌متحده را که به اقدامات چین نسبت داده می‌شود، اغراق می‌کند. واقعیت آن است که نمی‌توانید چین را برای کسری ایالات‌متحده یا کاهش تولید در این کشور مقصر بدانید».

هرگاه احراز مجرمیت متهم منوط به اثبات مسائلی باشد که رسیدگی به آنها در صلاحیت مرجع کیفری نیست، و در صلاحیت دادگاه حقوقی است، با تعیین ذی نفع و با صدور قرار اناطه، تا هنگام صدور رای قطعی از مرجع صالح، تعقیب متهم، معلق و پرونده به صورت موقت بایگانی می‌شود. در این صورت، هرگاه ذی نفع ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قرار اناطه بدون عذر موجه به دادگاه صالح رجوع نکند و گواهی آن را ارائه ندهد، مرجع کیفری به رسیدگی ادامه می‌دهد و تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند. تبصره - ۱ در مواردی که قرار اناطه توسط بازپرس صادر می‌شود، باید ظرف سه روز به نظر دادستان برسد.

ادامه در صفحه بعد

رای

سه‌شنبه ۶ آذرماه ۱۴۰۳ سال دوم • شماره ۸۴

اهداف مجازات جرائم مستوجب حد

الناز اکبرزاده سراج - دانش آموخته دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی مدرس دانشگاه

بازدارندگی عام

مجازات، نه تنها بایستی نسبت به خود بزهکار بازدارنده باشد، بلکه باید نسبت به جامعه نیز دارای بازدارندگی باشد و مردم و شهروند آنکه مجازات مجرم را رؤیت می‌کنند، نسبت به آن عمل، عبرت بگیرند و به سمت و سوی جرم سوق نیابند

عدالت ترمیمی

در رویکرد عدالت ترمیمی، واکنشی که جامعه نسبت به جرم دارد را، به کیفر رسمی محدود نمی‌کند، بلکه تلاش بر این است، که با سازوکارهای متعارف، زیانهای ناشی از جرم جبران شود؛ عدالت ترمیمی در معنای موسع خود، جرم را قبل از آنکه نقض مقررات و هنجارهای رسمی و عمومی تلقی کند، لطمه به اشخاص و روابط میان آنان تعریف می‌نماید، که آثار مادی، معنوی و عاطفی آن، نه تنها بر خود بزه دیده، بلکه به جامعه و روابط اجتماعی و حتی خود بزهکار نیز تأمین می‌شود و تنها در صورتی که جرم از نوعی شدید خود باشد، کل جامعه را متضرر می‌کند.

باید به جای توجه به نتایج و پیامدهای مجازات، بر خود جرم، که به عنوان پدیده ای نامطلوب، مسئولیت اخلاقی بزهکار را در پی دارد، توجه نمود.

اصلاح بزهکار

توصیه مؤکد پیشوایان دین نسبت به کسانی که مرتکب جرائم جنسی شده بودند، مبنی بر اینکه توبه پنهانی بسیار برتر از اقرار به گناه و ارتکاب جرم است، نشان می‌دهد که هدف اصلی، پشیمان شدن و اصلاح بزهکار است.

بازدارندگی خاص

بدون شک، یکی از اهداف اصلی اعمال مجازات حدی، بازدارندگی خاص است. مجازات چه قبل و چه بعد از ارتکاب جرم، به عنوان مانعی برای ارتکاب جرائم مجدد عمل می‌کند؛ البته این امر در خصوص کیفر اعدام صدق نمی‌کند.

بحث در خصوص اهداف مجازات جرائم جنسی مستوجب حد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ به دلیل آنکه بسیاری از اعمال جنسی به‌طور پنهانی صورت می‌گیرد، تلاش برای کشف و اثبات آنها با جستجو در امور شهروندان ارتباط پیدا می‌کند، که معمولاً هم شهروندان تمایل ندارند، تا حاکمیت در امور پنهانی و خصوصی آنان دخالت نماید. در حقوق کیفری اسلام وجود قواعد و مقررات خاصی در زمینه جرائم منافی عفت، ضرورت تبیین اهداف مجازاتها را در ارتباط با جرائم جنسی مستوجب حد دوچندان می‌کند؛ با وجود آنکه آموزه‌های اسلام، به‌طور کلی بر حفظ عفت و پاکدامنی تأکید فراوان دارد، اما در زمینه کشف و اثبات جرائم جنسی، حساسیت چندانی را بروز نداده است و از طرفی هم با پیش‌بینی نظام حاکم بر ادله اثبات جرائم جنسی، اثبات این جرم را غیرممکن نموده است.

مهم‌ترین اهداف مجازات در جرائم جنسی مستوجب حد:

اهداف سزاکرانیانه (پاسداری از ارزش‌های اخلاقی)

سزاگرایی در مجازات بر این امر استوار است، که

عدم تناسب گواهینامه با نوع وسیله نقلیه،

در حکم رانندگی بدون گواهینامه است؟

طبق آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی است یا کاربری خودرو؟

۲- آیا عدم تناسب گواهینامه رانندگی با نوع وسیله نقلیه در حکم رانندگی بدون گواهینامه است؟

۳- آیا برای امکان باز یافت خسارت توسط شرکت بیمه مستند به بند «پ» ماده ۱۵ قانون یادشده، راننده باید در دادگاه کیفری بابت رانندگی بدون گواهینامه محکوم شده باشد؟

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه:

۱- از آنجا که مراجعه بیمه‌گر به قائم مقامی زیان‌دیده به راننده مسبب حادثه برای باز یافت تمام یا بخشی از وجوه پرداخت شده صرفاً در حدود ماده ۱۵ قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵ متصور است و با عنایت به اینکه مقتن در بند «پ» این ماده بین هر یک از وضعیت‌های فقدان گواهینامه رانندگی یا متناسب نبودن گواهینامه با نوع وسیله نقلیه تفکیک قائل شده است و همچنین با لحاظ تفاوت بین عناوین «کاربری» خودرو و «نوع» آن به شرح مذکور در بندهای «پ» و «ت» ماده یک آیین‌نامه تعیین میزان ظرفیت مجاز وسیله نقلیه موضوع ماده (۱۲) قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۷/۰۳/۲۰ هیئت وزیران، در فرض سؤال، بند «پ» ماده ۱۵ قانون صدرالذکر صرفاً شامل عدم تناسب نوع وسیله نقلیه با گواهینامه راننده مسبب حادثه است و قابل تسری به عدم تناسب کاربری وسیله نقلیه با گواهینامه مذکور نمی‌باشد.

۲- در فرض سؤال هر چند بین نداشتن گواهینامه و عدم تناسب گواهینامه از منظر قانونگذار تفاوت وجود دارد؛ اما هر دو مورد با لحاظ بند «پ» ماده ۱۵ قانون بیمه اجباری خسارت وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵ از حیث امکان رجوع به راننده مسبب حادثه، تابع یک حکم است.

۳- اعمال مقررات ماده ۱۵ قانون صدرالذکر و باز یافت خسارت از راننده فاقد گواهینامه رسمی منوط به محکومیت کیفری راننده مسبب حادثه موضوع ماده ۷۲۳ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵ نمی‌باشد؛ مفاد تبصره یک ماده ۱۵ یادشده مؤید این نظر است.

مصوب ۱۳۹۵، تناسب گواهینامه با نوع خودرو ملاک و معتبر است و نه کاربری آن. همچنین ماده ۱۸ قانون اخیرالذکر کاربری وسیله نقلیه را از عوامل مؤثر در تعیین میزان حق بیمه دانسته است و ماده ۸ آیین‌نامه اجرایی ماده ۳ قانون مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۲۸ هیئت وزیران با اصلاحات بعدی تصریح دارد که هرگاه در مدت بیمه‌نامه، کاربری وسیله نقلیه تغییری یابد که موجب تشدید خطر شود، بیمه‌گذار باید مراتب را به بیمه‌گر اعلام و حق بیمه اضافی را بپردازد و در صورت عدم اطلاع به بیمه‌گر و وقوع خسارت، بیمه‌گر خسارت را به نسبت حق بیمه دریافتی و حق بیمه واقعی محاسبه و پرداخت خواهد کرد.

با عنایت به مراتب یادشده، از نظر قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵، کاربری وسیله نقلیه تنها در میزان حق بیمه مؤثر است. هر چند در برخی رشته‌های بیمه‌ای مانند بیمه اموال، در صورت بروز خسارت ناشی از تقصیر اشخاص، امکان باز یافت خسارات پرداختی توسط شرکت بیمه از مقرر حادثه وجود دارد؛ اما از آنجا که موضوع بیمه مسؤولیت، در حقیقت جبران خسارات ناشی از تقصیر بیمه شده است، باز یافت خسارت پرداختی در موارد نادر و استثنایی امکان‌پذیر است و اصل، عدم امکان باز یافت خسارت است. بر این اساس در موارد تردید در امکان یا عدم امکان باز یافت، باید نظر بر عدم باز یافت خسارت پرداختی داد.

توضیح آنکه، ماده ۱۴ آیین‌نامه شماره ۷۱ در خصوص حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آن‌ها مصوب ۱۳۹۱/۰۳/۲۳ شورای عالی بیمه مقرر نموده است: مؤسسه بیمه موظف است بیمه‌نامه و شرایط آن را با حروف خوانا و عبارات قابل درک برای عموم بیمه‌گذاران تهیه نماید. مسؤولیت درج صحیح اطلاعات در بیمه‌نامه بر عهده بیمه‌گر است و موارد اجمال، ابهام یا اختلاف در مندرجات بیمه‌نامه یا سایر مستندات، به نفع بیمه‌گذار یا ذی‌نفع تفسیر می‌شود. با توجه به مجموع توضیحات فوق، خواهشمند است به پرسش‌های زیر پاسخ دهید: ۱- آیا منظور از عدم تناسب گواهینامه رانندگی با نوع وسیله نقلیه در بند «پ» ماده ۱۵ قانون بیمه اجباری خسارات وارد به شخص ثالث در اثر حوات ناشی از وسیله نقلیه مصوب ۱۳۹۵، نوع خودرو

اداره کل حقوقی قوه قضاییه در نظریه مشورتی مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۳ به سه سوال مطروحه در رابطه با موضوع گواهینامه در ماده ۱۵ قانون بیمه اجباری خسارات وارده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه پاسخ داد.

نظریه مشورتی شماره ۳۷/۱۴۰۳/۳۴

اداره کل حقوقی قوه قضاییه
استعلام:

ماده ۱۵ قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵، مواردی را ذکر نموده است که در صورت وجود هر یک از آن‌ها، امکان باز یافت خسارت پرداختی از راننده مسبب حادثه وجود دارد؛ یکی از این موارد حکم مقرر در بند «پ» این ماده مبنی بر نداشتن گواهینامه یا «عدم تناسب گواهینامه رانندگی با نوع وسیله نقلیه» است. توضیح آنکه، قانونگذار قسمت اول و دوم بند مذکور را هم‌تراز قرار داده است. همچنین به موجب تبصره یک ماده ۱۵ مذکور، در صورت بروز اختلاف بین بیمه‌گر و راننده مسبب حادثه، اثبات موارد فوق در مراجع قضایی صالح صورت می‌گیرد. از سوی دیگر به موجب ماده ۷۲۳ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی، رانندگی بدون گواهینامه دارای وصف مجرمانه است و رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه کیفری قرار دارد. مقنن همچنین تناسب گواهینامه با نوع خودرو را ملاک دانسته است و همانگونه که مستحضرد نوع خودرو با کاربری آن متفاوت است. در بندهای «پ» و «ت» آیین‌نامه تعیین میزان ظرفیت مجاز وسایل نقلیه موضوع ماده (۱۲) قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۷/۰۳/۲۰ هیئت وزیران، کاربری به عنوان مورد استفاده خودرو و نوع خودرو به طبقه‌بندی انواع وسایل نقلیه بر اساس آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی تعریف شده است. آیین‌نامه صدور انواع گواهینامه رانندگی نیز برای تعیین ملاک گواهینامه رانندگی متناسب با نوع خودرو، ظرفیت خودرو یا تعداد سرنشین را تعیین کرده است. بند «ب» ماده ۲ آیین‌نامه مذکور، گواهینامه پایه سوم را برای رانندگی با وسایل نقلیه با وزن ۳/۵ تن متناسب اعلام نموده است.

در برخی موارد که کاربری خودرو برای مثال تاکسی است و برای دریافت پروانه صلاحیت رانندگی با تاکسی طبق مقررات باید فرد دارای گواهینامه پایه دوم باشد، این موضوع تغییری در نوع خودرو نمی‌دهد و طبق قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسیله نقلیه

در صورتی که دادستان با این قرار موافق نباشد حل اختلاف طبق ماده (۲۷۱) این قانون به عمل می آید.
تبصره ۲- اموال منقول از شمول این ماده مستثنی هستند.
تبصره ۳- مدتی که پرونده به صورت موقت بایگانی می شود، جزء مواعد مرور زمان محسوب نمی شود.

تکلیف بازپرس به انجام تحقیقات در صورت عدم شناسایی متهم

گزارش آقای ق. م. عضو ممیز و ملاحظه اوراق پرونده و نظریه کتبی آقای م. پ. دادیار دیوان عالی کشور اجمالا مبنی بر اینکه: الف) بیان اجمالی موضوع پرونده و دادنامه فرجام خواسته: فرجام خواه طی شکواییه ای اعلام نموده که در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۲ حدود ساعت ۱ تا ۲ بامداد شخص ناشناسی با در دست داشتن یک قمه به محل سکونت وی آمده و با زدن زنگ واحدهای مختلف و قدرت نمایی با قمه، تهدید و فحاشی کرده و ایفون را تخریب کرده و یکی از همسایگان، با موبایل از طریق صفحه ایفون فیلم او را گرفته است. اما قادر به شناسایی او نیست، و تنها کسی که شاکي به او مظنون است. شوهر خواهرش (ش. ق.) بوده که چندی قبل با شکایت خواهرش علیه او مبنی بر زنا محضه، توسط دادگاه محکومیت یافته است، اما شخصی مورد نظر که اقدام به قمه کشی مقابل ایفون کرده، ایشان نبوده و چه بسا با ایشان مرتبط باشد؛ و به هر حال دلیل ایجاد رعب و وحشت و تهدید و تخریب از شخص ناشناس که پس از آن اقدامات، محل را ترک کرده، شکایت دارد. تحقیقات انجام شده توسط پلیس امنیت عمومی شهرقدس برای شناسایی متهم نتیجه ای نداشته و شاکي نیز از شخص خاصی شکایت نداشته است؛ لذا شعبه طی قرار نهایی صادره مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۱ با این استدلال که علاوه بر اینکه متهم قابل شناسایی نیست، عناصر و ارکان بزه موضوع شکایت تحقق نیافته، لذا ادله کافی برای احراز و انتساب جرم وجود ندارد. قرار منع تعقیب صادر نموده است، و قرار صادره مورد اعتراض شاکي قرار گرفته، اما بموجب رای مورخ ۱۴۰۱/۶/۲۹ شعبه اعتراض وی رد شده و قرار معترض عنه تایید گردیده است، سپس رای مذکور مورد فرجام خواهی به شرح فوق واقع شده است، ب) اظهار نظر در مورد دادنامه فرجام خواسته: هر چند مطابق ماده ۱۰۴ قانون آیین دادرسی کیفری بازپرس نمی تواند به عذر آنکه متهم قابل شناسایی نیست تحقیقات خود را متوقف کند، لیکن از آنجا که صدور قرار منع تعقیب مورد اعتراض صرفا به این جهت نبوده بلکه به لحاظ عدم تحقق ارکان و عناصر بزه محاربه در مقام بوده است؛ و از این جهت دادنامه فرجام خواسته منطبق بر موازین قانونی بوده و فرجام خواهی وارده متکی به دلایل موجهی نیست، لذا دادنامه مزبور به استناد بند الف ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی کیفری شایسته ابرام است. مشاوره نموده چنین رای می دهد:

رای شعبه

باتوجه به محتویات پرونده، فرجام خواهی آقای م. ب. فرزند س. ا. با وکالت آقای ب. ب. نسبت به دادنامه شماره ۲۸۸۴ مورخ ۱۴۰۱/۶/۲۹ صادره از شعبه ۲ شهرقدس نظر به اینکه از سوی شاکي دلیل و مدرکی دال بر اینکه مهاجم ناشناس چه کسی بوده و فیلم تهیه شده نیز چهره مهاجم را مشخص ننموده و دلیلی هم راجع به اینکه مهاجمین آقایان ش. ق. و ا. ق. بوده اند، اقامه و ارائه ننموده است، لذا با عنایت به مراتب، ضمن رد فرجام خواهی به عمل آمده، دادنامه فرجام خواسته مستندانه مقررات شق الف ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی کیفری ابرام می گردد.

است؛ و با قمه ضرباتی را به زنگ ایفون وارد کرده و تخریب نموده است؛ و فرد شناس در این فیلم قابل شناسایی نمی باشد. پس از انجام تحقیقات توسط پلیس، پرونده با گزارش مقدماتی مرجع انتظامی به دادسرا ارسال شده است. برابر دادنامه شماره ۲۹۲۶ مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۴ آقای ش. ق.؛ که شوهر خواهر شاکي می باشد. به اتهام ارتباط نامشروع با خانم ا. ا. به تحمل یکصد ضربه شلاق حدی محکوم و هر یک از نامبردگان را در خصوص زنا محض و محصنه تبریه گردیده اند و متهم ردیف اول به مدت ۲ سال اقامت اجباری و ردیف دوم نیز به منع اقامت در به مدت یک سال به عنوان مجازات تکمیلی محکومیت یافته اند. پیامک های تهدید امیز از شرکت مخابرات و از داخل گوشی استخراج و ضم پرونده شده است. مجددا بنا به دستور مقام قضایی، تحقیقات محلی انجام شده که اهالی و همسایگان اعلام کرده اند، اطلاعاتی از مهاجم از این طریق بدست نیامد و هیچیک از اهالی به طور عینی شاهد هجوم و تخریب توسط متهم نبوده اند و اطلاعات از هویت و مشخصات متهم متواری در اختیار ندارند. همچنین از طریق تصاویر تحصیل شده از متهم جهت شناسایی وی اقدام که با توجه به کیفیت نامناسب و کامل نبودن تصویر چهره متهم شناسایی وی از این طریق نیز ممکن نگردیده است. سپس بازپرس محترم با اعلام ختم تحقیقات در تاریخ ۱۴۰۱/۲/۱۱ به شرح مفاد صفحات ۳۹ و ۴۰ پرونده در خصوص موضوع مطروحه بنا به فقد ادله کافی برای احراز و انتساب جرم قرار منع تعقیب صادر کرده که مورد موافقت دادیار محترم اظهار نظر قرار گرفته است. پس از صدور قرار فوق الذکر آقای ب. ب. به وکالت از آقای م. ب. طی لایحه ای به شرح مفاد صفحات ۵۱ و ۵۲ به قرار صادره اعتراض نموده که موضوع در شعبه مورد رسیدگی و طی دادنامه شماره ۲۸۸۴ مورخ ۱۴۰۱/۶/۲۹ بلحاظ اینکه ایراد و اشکالی به قرار صادره وارد نبوده، دادگاه به استناد مواد ۲۷۰ و ۲۷۳ قانون آیین دادرسی کیفری ضمن رد اعتراض نامبرده، قرار صادره را عینا تایید کرده و در مهلت قانونی قابل فرجام خواهی در دیوان عالی کشور اعلام نموده است. سپس وکیل مدافع یاد شده از سوی موکلش لایحه ای به طرفیت خواندگان ح. ق. و ش. ق. که مفاد آن به هنگام شور از سوی هیات شعبه قرائت خواهد شد (ص ۱۱۶، ۱۱۷) تسلیم کرده و تقاضای فرجام خواهی نسبت به دادنامه صادره از دادگاه کیفری ۲ (شعبه ارسال شده و پس از ثبت در دفتر دیوان، پرونده متشکله جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به این شعبه ارجاع شده است.

هیئت شعبه در تاریخ بالا تشکیل گردید. پس از قرائت

بازپرس نمی تواند صرفاً به عذر آنکه متهم قابل شناسایی نیست تحقیقات خود را متوقف کند.
هرچند مطابق ماده ۱۰۴ قانون آیین دادرسی کیفری بازپرس نمی تواند صرفاً به عذر آنکه متهم قابل شناسایی نیست تحقیقات خود را متوقف کند، لیکن وفق ماده ۲۶۵ همان قانون، صدور قرار منع تعقیب به لحاظ عدم تحقق ارکان و عناصر بزه (جرم نبودن عمل ارتكابی) موجه خواهد بود.

رای شعبه دیوان عالی کشور خلاصه جریان پرونده:

حسب محتویات پرونده، آقای ب. ب. به وکالت از فرجام خواه آقای م. ب. طی شکواییه ای اعلام نموده، در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۲ ساعت یک تا دو بامداد، شخصی با یک قبضه قداره به ساختمان هشت واحده ای که موکل در واحد سوم آن ساختمان مستقر است، مراجعه داشته و زنگ تمامی واحدها را به صدا در آورده و با قدرت نمایی بوسیله قداره اقدام به تهدید و فحاشی کرده و با قداره مبادرت به تخریب زنگ ایفون نموده است. یکی از ساکنین ساختمان از طریق ایفون تصویری فیلمی از اقدامات مخربانه تهیه کرده که اربابی و سلب امنیتی است، خاطرنشان می شود. یک روز قبل، اشخاصی که همراه آقای ش. ق. بوده اند نسبت به تهدید موکل اقدام کرده اند. وی در ادامه شکواییه بیان نموده اگر چه هویت مشتکی عنه نامعلوم است. اما تصاویر از وی وجود دارد؛ و از طریق دوربین های مدار بسته نیز قابل ردگیری می باشند. در آخر تقاضای رسیدگی، صدور جلب به اتهام محاربه را نموده است. آقای وکیل مدافع در مورخه ۱۴۰۰/۱۱/۷ در مرجع قضایی حاضر و به وکالت از موکلش از شخص ناشناس به اتهام محاربه شکایت کرده و نزد بازپرس شعبه *همان مطالبی که در شکواییه بیان شده را تکرار نموده است. در مورخه ۱۴۰۰/۱۲/۲۲ از شاکي آقای م. ب. تحقیق شده که وی پاسخ را به وکیل مدافع خود محول ساخته و ایشان نیز همان مسایل و موارد قبلی را تکرار کرده و گفته است. موکل به آقای ش. ق. و برادرزاده اش ظنین می باشد؛ و شماره تلفن های آقایان ش. ق. و ح. ق. را ارائه کرده است. با دستور مقام قضایی، آقای ش. ق. در مرجع انتظامی مورد تحقیق واقع شده و گفته است، بنده هیچ اختلافی با م. ب. نداشته و ندارم؛ و تهدیدی هم از سوی صورت نگرفته است. ضمناً من جلوی درب منزل آقای ب. نرفته ام و دلیلی هم ندارم؛ که با ایشان اختلاف داشته باشم و ردگیری هم با او نداشته ام. در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۱ مامورین به محل وقوع بزه مراجعه تا

تحقیقات محلی داشته باشند. تحقیقات محلی حاکی است، فردی ناشناس با یک قبضه سلاح سرد از نوع قمه به درب منزل شاکي آقای م. ب. مراجعه و شروع به عربده کشی و فحاشی و اقدام به تخریب ایفون درب منزل نموده و شخصی که این کار را کرده ناشناس بوده و علت این اقدامش نیز معلوم نمی باشد؛ و مهاجم در تهدیدات و فحاشی ها شخص خاصی را مورد خطاب قرار نداده و اسم شخصی را هم نیاورده است. فیلم دوربین ها بازبینی شده که فیلم از دوربین گوشی همراه و از طریق ایفون است؛ که فرد ناشناس با نشان دادن قمه و تهدید با آن سلاح مشاهده شده

نحوه رسیدگی به درخواست صدور حکم حجر

و حاصل مفید محتویات آنها که مؤثر در اتخاذ تصمیم باشد در صورتمجلس دادگاه انعکاس مییافته و از مدارکی نیز که واجد تأثیر در مقام باشند فتوکی‌های خوانا و قابل رویت تهیه و پیوست پرونده حاضر میشده و ثالثاً- پیرامون چگونگی وضعیت روحی و روانی و رفتار خانم م. م. س؛ و بیماری مشارالی‌ها و نحوه آن تحقیقات لازم و جامع بطرقی که از نظر دادگاه مقتضی بوده و رافع هر گونه ابهام باشد معمول میگرددیده و رابعاً- با توجه به تعرض فرجام خواه (خانم م. م. س.) بنظریه اداره پزشکی قانونی استان گیلان و نحوه استعلام و اعلام آن و درخواست مشارالی‌ها مبنی بر کسب نظر کمیسیون پزشکی قانونی، نسبت به اجابت درخواست مذکور هم اقدام میشده و نظریه صریح کمیسیون روان پزشکی متشکله در اداره پزشکی قانونی مرکز استان گیلان در باب کیفیت بیماری و حجر یا عدم حجر و تاریخ آن با توجه و لحاظ سوابق بیماری و پزشکی و بالینی و بستری شدن مشارالی‌ها در مراجع درمانی ذریبط و بالحاظ مقررات قانون مدنی و قانون امور حسبی اخذ میگرددیده و چنانچه رسیدگی‌های فوق، اقدامات و تحقیقات دیگری را نیز به تبع داشته و یا از نظر دادگاه تجدیدنظر در احراز واقعیت امر و کشف حقیقت ضرورت یابند نسبت بانجام آنها نیز اقدام و نهایتاً با ملحوظ داشتن نتایج حاصله از انجام تحقیقات و رسیدگی‌های معموله مبادرت بصدر رأی مقتضی میگرددیده است و، چون جهات و مراتب مرقوم در صدور دادنامه‌های صدر الاشعار مورد عنایت واقع نشده و پرونده امر واجد نقص در رسیدگی و انجام تحقیقات میباشد علیهذا با پذیرش فرجام خواهی معموله فرجام خواه و مستنداً به شق ۵ ماده ۳۷۱ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی و بند الف ماده ۴۰۱ قانون مرقوم، ضمن نقض دادنامه فرجام خواسته موصوف، رسیدگی مجدد بدادگاه تجدیدنظر صادر کننده آن ارجاع میشود.

و ماده ۵۷ قانون امور حسبی، دادگاه‌ها و دادسرا ملزم به انجام تحقیقات پیرامون چگونگی حجر بوده و در مانحن فیه توسط دادرسی مربوطه و متعاقب آن دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر ذریبط منحصرأ به مدارک ابرازی وکیل متقاضی صدور حکم حجر که آنها نیز بصورت فتوکی میباشند، توجه شده ولکن چگونگی و علت صدور و وجود و ارائه آنها مورد عنایت مراجع یاد شده قرار نگرفته و تحقیقاتی نیز چه از طرفین قضیه و چه بطرق مقرر قانونی در این زمینه معمول نشده است و با التفات باینکه با وصف مراتب مرقوم و محتویات پرونده امر و تعرضات معموله فرجام خواه، چه در مقام تجدیدنظرخواهی از دادنامه بدوی و چه در این مرحله (فرجامی)، اقتضاء داشته است که مرجع تجدیدنظر مذکور، اولاً- با دعوت طرفین و تشکیل جلسه دادرسی نسبت به استماع اظهارات و مدافعات طرفین اقدام و استعلامات و تحقیقات دقیق از آنها معمول میداشته و ثانیاً- پرونده‌های موضوع دادنامه شماره ۹۴/۴/۹-۹۴۰۹۹۷۱۴۰۱۰۰۴۴۰ صادره از شعبه اول دادگاه عمومی حقوقی لاهیجان و همچنین پرونده موضوع صدور نامه شماره ... م/۹۴/۴/۶-۲ اداره پزشکی قانونی استان گیلان که فتوکی آنها در زمره منضمات درخواست وکیل متقاضی صدور حکم حجر خانم م. م. س. میباشند مورد مطالبه و ملاحظه قرار میگرفته

در دعوی به خواسته صدور حکم حجر، مراجع رسیدگی کننده ملزم به انجام تحقیقات جامع در خصوص چگونگی حجر و علت صدور مدارک مربوط به آن هستند. بنابراین، صدور حکم بدون تشکیل جلسه رسیدگی، استماع اظهارات طرفین و انجام تحقیقات به شیوه قانونی، صحیح نیست.

رأی شعبه دیوان عالی کشور

فرجام خواهی خانم م. م. س. از دادنامه شماره ۹۵/۱/۲۸ ۹۵۰۹۹۷۱۳۱۳۹۰۰۱۴۳- شعبه ۶ دادگاه تجدیدنظر استان گیلان که در مقام تأیید دادنامه شماره ۹۴/۹/۱۷-۹۴۰۹۹۷۱۴۰۱۰۱۳۲۶ صادره از شعبه اول دادگاه عمومی حقوقی لاهیجان مشعر بر اعلام حجر مشارالی‌ها بلحاظ ابتلاء به جنون ادواری به کیفیت منعکس در دادنامه صدرالاشعار و پرونده امر، اصدار یافته است نتیجتاً با توجیهات ذیل مقبول میباشد، زیرا پرونده متشکله در سرپرستی دادرسی عمومی و انقلاب لاهیجان باستناد فتوکی مدارکی است که از ناحیه وکیل متقاضی صدور حکم حجر (آقای م. م.) تقدیم دادیاری مذکور گردیده و اصول مدارک استنادی متقاضی مذکور نیز مورد ملاحظه دادگاه واقع نشده و پرونده موضوع صدور نامه شماره ... م/۹۴/۴/۶-۲ اداره کل پزشکی قانون استان گیلان و چگونگی استعلام مراتب و همچنین پرونده موضوع صدور دادنامه شماره ۹۴/۴/۹-۹۴۰۹۹۷۱۴۰۱۰۰۴۴۰ اصداری از شعبه اول دادگاه عمومی حقوقی لاهیجان مورد ملاحظه واقع نگردیده و از ناحیه دادیاری مذکور و متعاقباً از طریق دادگاه بدوی و تجدیدنظر در باب چگونگی امر و کیفیت حجر مورد ادعا از طرفین تحقیقی صورت نپذیرفته و هر دو دادگاه بدوی و تجدیدنظر یاد شده بدون تشکیل جلسه رسیدگی و بدون تحقیق از طرفین، اقدام بصدر حکم نموده و با وصف مراتب فوق، فرصت دفاع به فرجام خواه داده نشده است و نظر باینکه بر اساس مقررات ماده ۱۲۲۳ قانون مدنی

ملاک تعیین صلاحیت دادگاه:

آدرس واقعی یا آدرس ثبت شده در سامانه ثنا؟

دادخواست قید کند و درج این نشانی‌ها در سامانه ثنا خواهان را از درج آن در دادخواست بی‌نیاز نمی‌کند. ثانیاً، با توجه به تعریف اقامتگاه در ماده ۱۰۰۲ قانون مدنی و مستفاد از مواد ۷۸ و ۸۰ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹، در اموری که صلاحیت دادگاه مبتنی بر محل اقامت می‌باشد، ملاک صلاحیت محل اقامت واقعی اشخاص است و در صورت احراز توسط دادگاه رسیدگی کننده، با رعایت قواعد عمومی مربوط به صلاحیت و تشخیص مرجع صالح اتخاذ تصمیم می‌شود. با وجود این، دادگاه مجاز نیست رأساً صحت یا سقم آدرس اعلامی را بررسی کند و ورود به این موضوع مستلزم ایراد خوانده است.

بنا به مراتب پیش گفته، درج نشانی خوانده در سامانه ثنا در حقوق و تکالیف خواهان مبنی بر اعلام نشانی خوانده در دادخواست تأثیری ندارد و در فرض تفاوت نشانی اعلامی خواهان از اقامتگاه خوانده با نشانی خوانده در سامانه ثنا، نشانی اعلامی خواهان ملاک ارزیابی صلاحیت دادگاه است؛ مگر آن‌که پس از ایراد خوانده دادگاه احراز کند محل اقامت وی غیر از محلی است که خواهان اعلام کرده است.

سامانه ثبت نام الکترونیک

آدرس واقعی اشخاص است و یا آدرسی که در سامانه ثنا قید شده است؟

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه:

اولاً، به موجب بندهای (۱) و (۲) ماده ۵۱ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹، خواهان باید اقامتگاه (نشانی) خود و خوانده را در

طبق نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه، نشانی اعلامی خواهان از محل اقامت خوانده، ملاک ارزیابی صلاحیت دادگاه است.

اداره کل حقوقی قوه قضاییه، نظریه مشورتی خود را در مورد ملاک ارزیابی صلاحیت دادگاه، در موارد تفاوت نشانی اعلامی خواهان از اقامتگاه خوانده با نشانی خوانده در سامانه ثنا را در تاریخ هجدهم مهرماه صادر کرد. طبق این نظریه مشورتی، نشانی اعلامی خواهان ملاک ارزیابی صلاحیت دادگاه است، مگر آن‌که پس از ایراد خوانده، دادگاه احراز کند محل اقامت وی غیر از محلی است که خواهان اعلام کرده است.

نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۳/۳۶۳

اداره کل حقوقی قوه قضاییه

استعلام:

گاهی برخی اشخاص به منظور تأخیر در احقاق حق و انصراف صاحبان حق از طرح دعوا و تعقیب آن، بر خلاف آدرس واقعی خود، آدرس دیگری را در سامانه ثنا ثبت می‌کنند و پرونده با صدور عدم صلاحیت به حوزه قضایی اخیر ارسال می‌شود؛ در چنین مواردی خواهان‌ها به دلایلی مانند بعد مسافت و هزینه‌های سفر از تعقیب دعوا منصرف می‌شوند، آیا ملاک